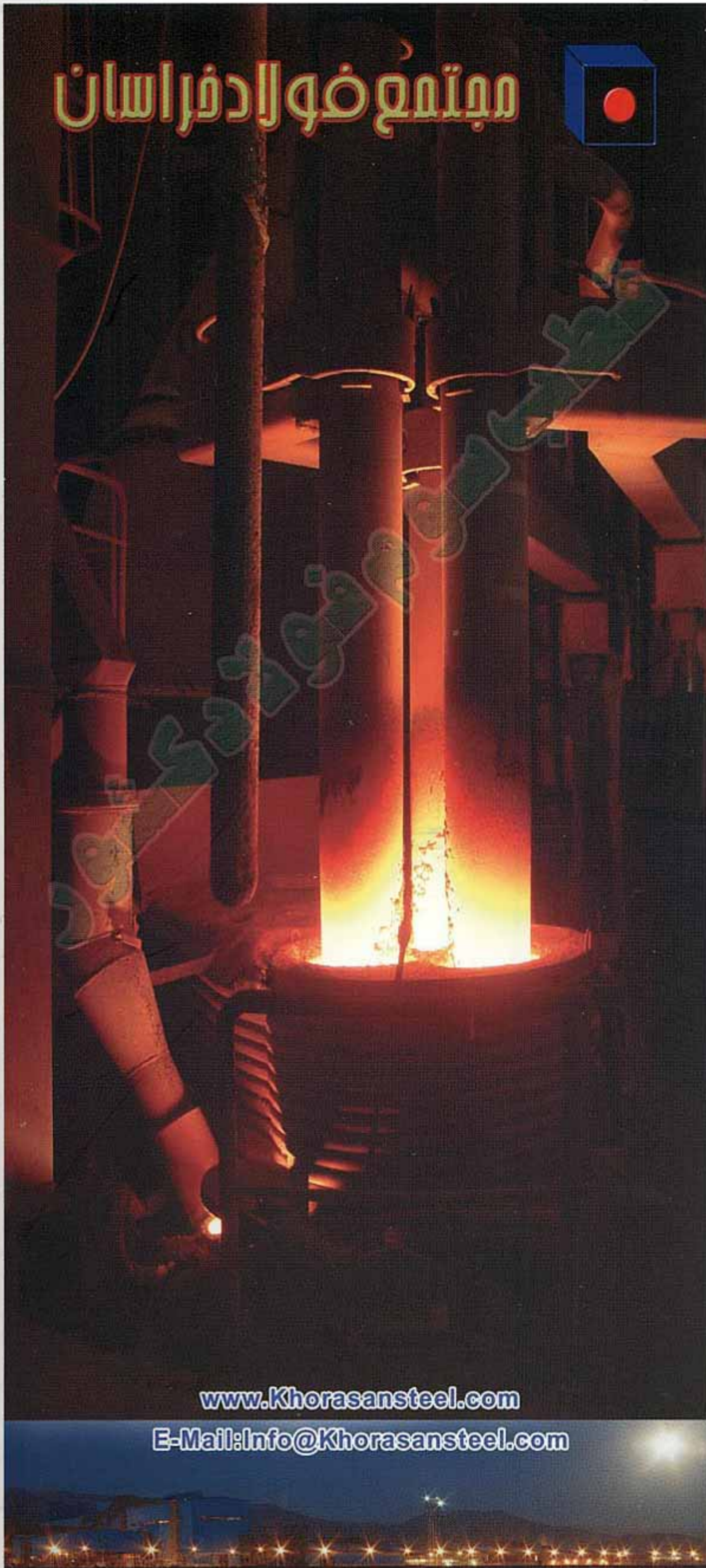

پیام‌نדרس

دوماهنامه علمی-تخصصی-پژوهشی
راه و ساختمان، معماری، تاسیسات و شهرسازی

سال هفتم □ شماره سی و سوم □ شهریور ماه ۱۳۸۵
۳۰۰۰ تومان

مجموعه فولادفراسان

www.Khorasansteel.com

E-Mail: Info@Khorasansteel.com

۳۴

کاربرد الیاف پلیمر در سازه های ...
رفتار چرخه ای اتصالات فولادی
آشنایی با روشهای تقویت خمشی ...
جداسازی فشار ارتفاعی
مروری بر طراحی مخازن تحت فشار...
بررسی انواع کلکتورهای فورشیدی
پیش به سوی شهر سازی و معماری آینده
شاه ۱۶۵ معماری، دهره صفه،

دروازه طلایی اقتصاد

منطقه ویژه اقتصادی بندر شهید رجایی

محمد مهدی محمودی *

وفاداران **

سیمای عمومی بندر شهید رجایی

کشور میزبان است که مجهز به انواع امکانات برای پردازش صادرات و واردات یا انبارهای آزاد نگهداری کالا برای ترانزیت یا صادرات مجدد است و هدف اصلی از ایجاد آن، دستیابی به شرایط و زمینه‌های مورد نظر در توسعه اقتصادی از قبیل جذب و جلب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی، افزایش تولید و پشتیبانی از آن، نزدیکی بازارهای مصرف و عرضه کالاهای تجاری و صنعتی و ایجاد بازار کالا، ترانزیت کالا و حضور و بهره‌مندی از بازارهای کشورهای اطراف و برقراری ارتباط تجاری بین‌المللی، توسعه صادرات غیر نفتی و بهره‌وری از استعداد و امکانات موجود در منطقه بوده است.

منطقه ویژه اقتصادی بندر شهید رجایی یکی از مناطق ویژه کشور است که با توجه به شرایط جغرافیایی ممتاز و امکانات و تواناییهای مطلوب، به‌منظور توسعه صادرات و استفاده از فرصت‌های مناسب مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی بازارهای منطقه آسیای میانه به وجود آمده است.

مجتمع بندری شهید رجایی در ۲۰ کیلومتری غرب شهرستان بندرعباس و در دامنه کوه‌های گنار و گچین واقع و از نظر موقعیت دریایی، در دهانه ورودی خلیج فارس و شمال جزیره

از ویژگی‌های با اهمیت و مهم قرن بیستم که با پیشرفت‌های عظیم تکنولوژی، علم و ارتباطات همراه بوده است رشد سریع تجارت بین‌المللی است که برای کشورهای در حال توسعه همانند ایران، این امر نه تنها به‌عنوان یک فعالیت اقتصادی بلکه به‌عنوان نیروی محرکه و راهی به سوی توسعه مطرح می‌گردد. یکی از سیاست‌های رایج برای توسعه صادرات و به تبع آن، آزادسازی واردات، ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی است.

در ایران به‌منظور اصلاح ساختار تجاری و خروج از اقتصاد تک محصولی و به خصوص به‌منظور توسعه صادرات غیر نفتی، ایجاد مناطق آزاد و ویژه در برنامه‌های توسعه تجاری قرار گرفته و تاکنون چندین منطقه از این گروه در کشور ایجاد شده است. در مناطق آزاد، قوانین و مقررات بازدارنده و کنترلی سرزمین اصلی لغو شده، زمینه برای فعالیتهای اقتصادی با سایر کشورها، به‌طور آزاد، امکان‌پذیر است. تسهیلات ایجاد شده شامل حذف تعرفه‌های گمرکی و سود بازرگانی، حذف مالیات برای تولیدکنندگان، رفع محدودیتهای صادراتی و ایجاد تسهیلات در امر ورود و خروج اتباع خارجی است.

منطقه ویژه اقتصادی نیز محدوده جغرافیایی مشخصی از

منطقه ویژه اقتصادی بندر شهید رجایی یکی از مناطق ویژه اقتصادی کشور است که با توجه به شرایط جغرافیایی ممتاز و امکانات و تواناییهای مطلوب و نیز به منظور توسعه صادرات و استفاده از فرصتهای مناسب مناطق ویژه اقتصادی بازارهای منطقه آسیای میانه به وجود آمده است.

اکثر نقاط اراضی و حوزه اداری بهترین حالت را داشت.

عملیات اجرایی توسعه‌های اول و دوم به ترتیب در مهرماه سال ۱۳۷۹ و بهمن ماه سال ۱۳۸۱ آغاز گردیده و توسعه اول در خرداد ماه سال ۱۳۸۴ به پایان رسیده است. در حال حاضر عملیات اجرایی اراضی توسعه دوم رو به اتمام

قشم قرار گرفته است. شهر بندرعباس که مرکز استان هرمزگان است، با وسعت حدود ۵۲ کیلومتر مربع در شمال تنگه استراتژیک هرمز و در مجاورت بزرگراههای بازرگانی قرار دارد و امروزه از لحاظ سیاسی، اقتصادی و نظامی دارای اهمیت بسیار زیادی است.

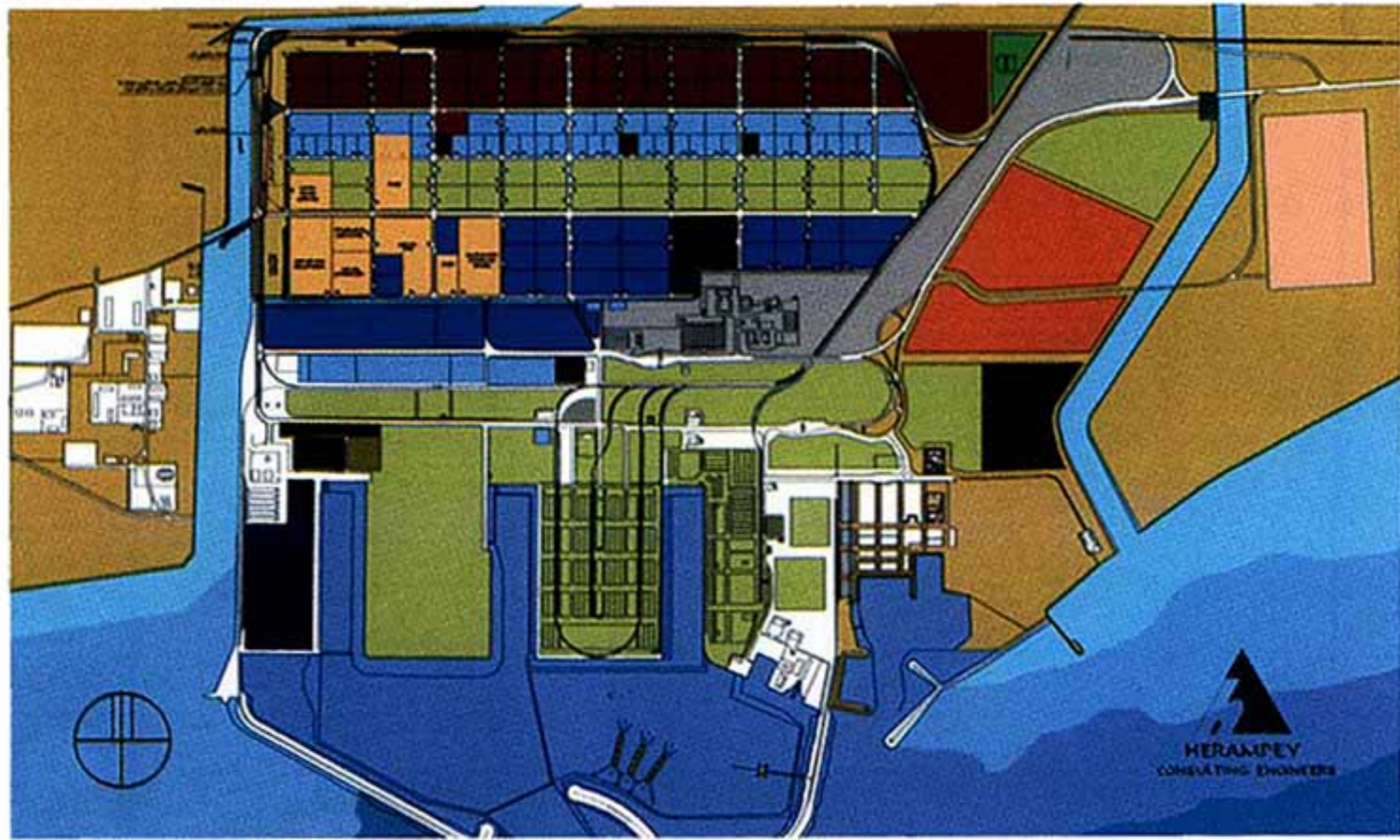
از مهمترین پتانسیلهای این استان وجود جاده‌های ارتباطی به سایر استانها، راه آهن و فرودگاه و امکان ارتباط با تمام نقاط ایران و کشورهای همجوار است، که از نقطه نظر حمل و نقل و صادرات و واردات بر اهمیت آن می‌افزاید. بندر شهید رجایی دارای یک کانال ورودی به طول ۶۵۰۰ و عرض ۲۵۰ و عمق ۱۳/۵ متر برای عبور همزمان دو کشتی اقیانوس پیما و در عین حال تجهیزات و خدمات مربوط به کالاهای عمومی، کانتینتر، محصولات نفتی، کالای رو-رو و کالای فله است.

این بندر با وسعت حدود ۲۵ کیلومتر مربع و موقعیت جغرافیایی خاص در طرح جامع بنادر کشور که توسط مهندسین مشاور ادیبی - هریس در سال ۱۳۵۲ تهیه شده است، مناسبترین منطقه ساحلی از لحاظ وجود آبهای عمیق در نزدیکی ساحل و مصون بودن در برابر امواج برخاسته از اقیانوس، شناخته شده است.

عملیات اجرایی این مجتمع در آبان ماه ۱۳۵۴ آغاز و در تیرماه سال ۱۳۶۴ به پایان رسیده است. از مشاوران اولیه طرح، شرکتهای کامساکس (آمریکایی) و ندکو (هلندی) را می‌توان نام برد و پیمانکار اصلی در عملیات اجرایی آن شرکت ایتالکو (ایتالیایی) بوده است.

اهمیت اقتصادی این بندر برای تجار و بازرگانان با توجه به دارا بودن امکانات و تجهیزات مدرن و پیشرفته بندری و دریایی، اتصال به راه آهن سراسری، دسترسی به جاده‌های مواصلاتی و نزدیکی به مرکز شهر بندرعباس و وجود جاذبه‌های شهری مناسب، بسیار زیاد است. به همین دلایل این بندر در ردیف مهمترین بنادر تجاری خاورمیانه قرار گرفته است که در سال ۱۳۷۸ به عنوان واحد نمونه اقتصادی کشور، عنوان دروازه طلائی اقتصاد را کسب و لوح آن را از سوی ریاست محترم جمهوری دریافت نمود.

مهندسین مشاور هرم پی از سال ۱۳۷۵، مطالعات، طراحی و اجرای اراضی پشتیبانی بندر شهید رجایی را به عنوان یکی از مهمترین مناطق ویژه اقتصادی کشور به عهده داشته است. محمد مهدی محمودی، با توجه به زمینه انجام مطالعات، برنامه ریزی و طراحی معماری و شهرسازی و خصوصاً تجربیات و سوابق فعالیت در زمینه طراحی سایتها و محوطه‌های بندری در همکاری با مهندسین مشاور هرم پی، مدیریت طرح توسعه اراضی پشتیبانی این منطقه را عهده دار و مدیریت پروژه در بخش اجرا به عهده علی امرالهی بوده است. مساحت کل این اراضی حدود ۷۵۰ هکتار است و در سه مرحله توسعه اول، دوم و سوم برای ایجاد قطعات قابل واگذاری برای انبارها و کارگاه‌های تبدیل مواد به هنگام ورود یا خروج کالا و خدمات مربوط، در گزینه‌های مختلف طراحی شد. از بین آلترناتیوهای پیشنهادی مشاور گزینه‌ای مورد تائید قرار گرفت که از لحاظ سهولت اجرا، توزیع متوازن بار ترافیکی و بار اقتصادی، بهره‌دهی طرح در زمان بهینه و تامین دسترسی به

اهمیت اقتصادی این مجتمع برای تجار و بازرگانان، با توجه به دارا بودن امکانات و تجهیزات مدرن و پیشرفته بندری و دریایی، اتصال به راه آهن سراسری، دسترسی به جاده های ارتباطی و نزدیکی به شهر بندر عباس و وجود جاذبه های شهری مناسب، بسیار زیاد است.

در بخش ضوابط ساخت و ساز همکاری نموده اند.

از اراضی خاص این منطقه، محدوده ۱۵۰ هکتاری است که در قسمت جنوبی اراضی پشتیبانی قرار دارد. این محدوده به لحاظ تکمیل بخش توسعه ها به دلیل استفاده بهینه از اراضی منطقه ویژه حائز اهمیت بسیار است، که با اجرای این پروژه در کنار احداث پلهای بتونی، اراضی پشتیبانی که دارای تاسیسات زیربنایی جهت واگذاری به سرمایه گذاران خواهند شد به اسکله ها متصل می شوند.

در قسمت طراحی راه، سازه و سیویل محدوده ۱۵۰ هکتاری، سید محمد باقری و احمد پهلوان یلی با مشاور همکاری داشته اند.

اراضی واقع در جنوب محدوده ۱۵۰ هکتاری، شامل قطعات واگذار شده پراکنده است که عمدتاً به محوطه کانتینری اختصاص دارد که در ضلع شمال شرقی این محدوده حوزه مدیریتی و اراضی بندر واقع است. تعیین حدود منطقه ویژه اقتصادی بندر شهید رجایی و کاربریهای مرتبط با آن و همچنین طراحی و اجرای دیوار محدوده از دیگر طرحهای انجام شده بوده است که در بخش سازه و سیویل، طراحی و به اجرا درآمده اند. علاوه بر آن مکانیابی دروازه های ورود و خروج و تعیین محل کاربری های مورد لزوم از طرحهایی است که در بخش شهرسازی مهندسین مشاور هرم پی با مدیریت محمد مهدی محمودی انجام گرفته است، در این بخش توجه به چگونگی جریان کالا به هنگام ورود و خروج، فضاها و خدمات مورد نیاز و نحوه انجام تشریفات گمرکی، به انضمام اصول و ضوابط برنامه ریزی و طراحی در محوطه های مورد نظر از نکات مورد توجه بوده اند. در بخش تاسیسات مکانیکی، علی

بوده و پیمانکار پروژه توسعه های اول و دوم سازمان بنیاد بتن ایران است.

مطالعات و طراحی از مرحله صفر تا انتهای مرحله دو و نیز نظارت بر اجرای عملیات اجرائی اراضی پشتیبانی در توسعه اول و دوم به عهده مهندسین مشاور هرم پی بوده است.

مسائل موجود در این سایت شامل برنامه ریزی و طراحی شبکه ارتباطی لازم و قابلیت توسعه آتی آن با در نظر داشتن بارهای ترافیکی سنگین و سبک، خطوط راه آهن و نحوه دسترسی آنها به مناطق پیش بینی شده در طرح، برنامه ریزی فضائی - کالبدی کلیه کاربریها، نحوه تفکیک و تقسیم قطعات در اراضی پشتیبانی، ارائه ضوابط و ملاکهای واگذاری و ساخت و ساز، توجه به مسائل محیطی از جنبه اقلیمی و زیست محیطی و همچنین مسائل مربوط به نحوه استفاده از زمین، جمع آوری آبهای سطحی و تامین تاسیسات و تجهیزات زیربنایی لازم، بوده است. کارشناسان فنی که در بخش مطالعات و طراحی راه، سازه و سیویل، با مهندسین مشاور هرم پی همکاری نموده اند، وفا اردلان و علی شمشیرگر هستند.

علاوه بر طرح توسعه در اراضی پشتیبانی، مهندسین مشاور هرم پی طرح ساماندهی بخشی از اراضی واقع در محدوده زون اداری موجود و اراضی پشتیبانی را تا جاده شرقی - غربی اصلی مجموعه ارائه نموده است، این طرح شامل قطعه بندی و تعیین کاربریهای مجموعه اداری موجود در صورت انتقال بخش اداری به خارج از دیواره محدوده و بازبینی شبکه ارتباطی آن بوده است. در این خصوص نیلوفر نیکقدم و کیانوش ذاکر حقیقی در بخش طراحی شهری، رز شیخها و رعنا تقدسی

از ویژگی های با اهمیت و مهم قرن بیستم که با پیشرفتهای عظیم تکنولوژی، علم و ارتباطات همراه بوده است، رشد سریع تجارت بین المللی است که برای کشورهای در حال توسعه مانند ایران، این امر نه تنها به عنوان یک فعالیت اقتصادی که به عنوان نیروی محرکه اقتصادی و راهی به سوی توسعه یافتگی مطرح است.

امراهی و رامین چایچی ملت شاهی و در بخش تاسیسات برقی، محمد محمدی و اسفندیار شیبانی از همکاران مشاور بوده اند. نکته قابل توجه در مورد بندر شهید رجائی و نقش آن در بازرگانی خارجی، نقش ترانزیتی کشور است که به تدریج پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و استقلال جمهوری های آسیای میانه و قفقاز و سرمایه گذاری جمهوری اسلامی ایران به خصوص در ارتباط با احداث راه آهن بافق - بندر عباس و مشهد - سرخس و اتصال راه آهن ایران به شبکه راه آهن کشورهای شمالی افزایش چشمگیری یافته، تاثیر به سزایی در میزان کالای وارده به بنادر داشته است و از این جهت با توجه به ظرفیت بالای پهلوگیری و طول حوضچه ها بر نقش مهم این بندر در ترانزیت کشور افزوده شده است.

در حال حاضر بندر شهید رجائی با بیش از ۸۰ بندر معروف در اقصی نقاط جهان مبادله کالا و ارتباط دریایی داشته، نزدیک به نیمی از مبادلات کالاها و ترانزیت آن به کشورهای آسیای میانه از طریق این بندر انجام می پذیرد. شایان ذکر است نمایندگان کارفرما در بخش مدیریت بر اجرا، مهدی عباسپور، حسین صادقی نژاد، محمد جواد رستگاری، مسعود عبدالمهدی نژاد، افشین مسکانی و علی یوسفی گزنقی و دیگر همکاران مهندسی مشاور هرم پی در مرحله سوم اراضی پشتیبانی و محدوده ۱۵۰ هکتاری، فدرس شعبانی راد و وفاردلان به عنوان مسئول بررسی، هماهنگی و کنترل پروژه در بخش اجرا هستند.

